

Ostnice

(text: M. Surowiński, photo: A. Surowińska)

Są roślinami w trochę dziwnej sytuacji...

Powszechnie się podobają, a w ogrodach jakoś ich nie ma (i w ofertach szkółek też ☹).

W naszej florze występują 4 gatunki, wszystkie są pod całkowitą ochroną. Powinny być doceniane, promowane jako krajowe perełki. Niestety ten rodzaj patriotyzmu nie znalazł u nas uznania. Szkoda, bo w Ameryce Północnej czy krajach Europy Zachodniej rośliny „native” są na piedestale, szkółki specjalizują się w takim kierunku...

Rodzaj ostnica (**Stipa**) został w ostatnich latach poddany gruntownej reorganizacji, więc rośliny te funkcjonują często pod kilkoma nazwami. Tak się składa, że dotyczy to gatunków uprawianych w Polsce, które z typowymi euroazjatyckimi ostnicami mają niewiele wspólnego:

- **Stipa calamagrostis** = *Achnatherum calamagrostis* (ostnica trzcinnikowata = chropatka trzcinnikowata), wizualnie bliższa trzcinnikom niż ostnicom.

- **Stipa brachytricha** = *Calamagrostis brachytricha* = *Achnatherum brachytricha*, tak jak poprzedniczce - bliżej jej wyglądem do trzcinników.

- **Stipa lessoniana** = *Stipa arundinacea* = *Anemanthele lessoniana*, nowozelandzka piękność, w pomarańczowo-czerwonawej jesiennej kolorystyce i delikatnym kwiatostanie. Na moje oko z ostnicami ma niewiele wspólnego.

- **Stipa tenuissima** = *Nassella tenuissima*, najpopularniejsza, zbliżona do europejskich ostnic. Niestety, często nie przeżywa naszych mokrych zim.

Typowe ostnice są kępowe. Charakteryzują się cienkimi, szaro-zielonymi, fontannowo wykładającymi się liśćmi i długimi ościami (nawet do 50 cm), które nadają kwiatostanom niepowtarzalnego wyrazu.

Można powiedzieć, że w ościach tkwi cały ich urok. Przekwitając - skręcają się.

Różnią się od siebie wysokością, odcieniami zieleni liści, terminem kwitnienia i długością ości.

Za główne cechy uznałbym wysokość i termin kwitnienia. Świetnie wyglądają zarówno niekwitnące, kwitnące jak i przekwitnięte.

Poszczególne gatunki wydają kwiatostany od maja do sierpnia, umiejętne zestawienie ich razem spowoduje powstanie niepowtarzalnej wizualnie kompozycji gwarantującej całosezonowy efekt. Założona rabata może się samorzutnie dynamicznie zmieniać, bo rośliny dość łatwo się obsiewają.

Oczywiście, pojedyncze kępy wyglądają urokliwie, ale dopiero kilkunasto kępowe nasadzenia powala na kolana!

Stipa capillata

Nie należą do roślin najłatwiejsze w uprawie, bywają chimeryczne. Wymagają stanowisk ciepłych, w pełni nasłonecznionych, przepuszczalnych, zazwyczaj z obecnością wapnia w glebie.

Mogą mieć problemy z zimowaniem, zatem wskazane byłoby sadzenie ich na wywyższeniach, np. na popularnych skalniakach.

Trudno się je rozmnaża z podziału, toteż w zasadzie jedynym możliwym sposobem pozyskiwania sadzonek jest wysiew nasion.

Czyli są dla tych troszkę zawansowanych...

Stipa joannis

Jak już wspominałem, w naszym kraju dziko występują 4 gatunki ostnic:

- ostnica piaskowa (**Stipa borysthenica**) osiąga wysokość do 0,7 m, kwitnie V-VI, ości 25-35 cm,
- ostnica włosowata (**Stipa capillata**) osiąga wysokość do 1 m, kwitnie VI-VIII, ości 8(15)-25 cm długości,
- ostnica Jana (**Stipa joannis**) osiąga wysokość do 1 m, kwitnie V-VI, ości 25-35 cm długości,
- ostnica powabna (**Stipa pulcherrima**) osiąga wysokość do 1,2\ m, kwitnie V-VII, ości powyżej 40 cm długości.

Stipa lessingiana

Warto pokusić się o uprawę kolejnych:

- **Stipa barbata** (ostnica brodata) – osiąga wysokość 0,8 m, kwitnie VII-VIII, ości ok. 18 cm długości,
- **Stipa brandisii** – osiąga wysokość 1,5 m, kwitnie VI-VII, ości 1-2 cm długości,
- **Stipa dasyphylla** – osiąga wysokość 0,8 m, kwitnie VI-VII, ości 4-5 cm długości,
- **Stipa pekinensis** – osiąga wysokość 1,5 m, kwitnie VII-VIII, ości 2-3 cm długości,

- **Stipa lessingiana** – osiąga wysokość 1,5 m, kwitnie VI-VII
- **Stipa tirsia** – osiąga wysokość 1 m, kwitnie V-VI, ości 35-50 cm długości,
- **Stipa turkestanica** – osiąga wysokość 0,7 m, kwitnie VI-VII
- **Stipa ukrainica** – osiąga wysokość 0,7 m, kwitnie V-VI, ości 30-40 cm długości,
- **Stipa hohenackeriana** – osiąga wysokość 0,8 m, kwitnie V-VII
- **Stipa pennata** (ostnica pierzasta) – osiąga wysokość 0,6 m, kwitnie V-VII, ości do 28 cm długości.

Sytuacja tego gatunku jest skomplikowana, bo występuje on także w literaturze jako gatunek zbiorowy, zawierający m. in. **Stipa pulcherrima**, **Stipa joannis**, **Stipa dasyphylla**, **Stipa tirsia**, **Stipa bavarica**.

Stipa gigantea

Znacznie odstaje, górując nad poprzednimi ostnica olbrzymia (**Stipa gigantea**). Szkoda, że nie osiąga u nas takich rozmiarów jakie podziwiałem w Londynie (Ogród Botaniczny - Kew), gdzie mnie zachwycała.

W kolekcjach polskich ogrodów botanicznych są kolejne:

- **Stipa anomala**,
- **Stipa bromoides**,
- **Stipa californica**,
- **Stipa crassiculmis**,
- **Stipa formicarum**,
- **Stipa hyalina**,
- **Stipa jarava**,
- **Stipa juncea**,
- **Stipa pulchra**,

- **Stipa robusta,**
- **Stipa sareptana,**
- **Stipa sibirica,**
- **Stipa trichotoma,**
- **Stipa viridula**

Oczywiście, kiedyś je przetestuję, ale to nie znaczy, że należy czekać na mnie ☺

Kupić je w doniczkach nie jest łatwo. Zwłaszcza te europejskie, rzeczywiście przypominające ostnice. Bo **Stipa lessoniana**, **Stipa brachytricha** czy **Stipa calamagrostis** są „do zdobycia” a **Stipa tenuissima** „do kupienia” ☺.

Niekiedy w szkółkach bywają też sadzonki **Stipa barbata** czy **Stipa capillata**. Zdarza się **Stipa gigantea**.

Resztę trzeba samemu rozmnażać z nasion. Ale czy to jest problem? List waży kilka gramów, więc koszt przesyłki do pikuś ☺

Nasiona w sklepach internetowych amerykańskich i zachodnioeuropejskich są do kupienia, warto też spróbować kierunku wschodniego (Rosja, Ukraina).

W rezerwie pozostają polskie ogrody botaniczne...

Stipa tenuissima

Szczegółowych informacji na temat biologii poszczególnych gatunków należy szukać w **encyklopedii traw ozdobnych** a o blaskach i cieniach ich uprawy można podyskutować na **forum o trawach**.

Niesforne kwiatostany ostnic świetnie nadają się do suchych bukietów.

